

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การพยาบาลเจ้าของไข้ในหอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพยาบาลเจ้าของไข้หอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวบรวมข้อมูลโดย การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลเจ้าของไข้ของหอผู้ป่วย การสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้างสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 จำนวน 1 คน และการสนทนากลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยจำนวนทั้งหมด 13 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มกลุ่มละ 4-5 คน รวมประชากรในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 14 คน การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มแต่ละกลุ่มใช้ระยะเวลาครั้งละ 50-60 นาที ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคล สำหรับสัมภาษณ์หัวหน้าหอผู้ป่วยผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งแนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพยาบาลเจ้าของไข้ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากแนวคิดรูปแบบหน่วยงานในการพยาบาลเจ้าของไข้ของมาแรมและคณะ (Marram et al., 1974) ซึ่งประกอบด้วย การจัดองค์กรในการพยาบาลเจ้าของไข้ การจัดการปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การจัดการในเวรเพื่อความต่อเนื่องในการดูแลผู้ป่วย การคัดเลือกผู้ป่วย ลักษณะเฉพาะของการพยาบาลเจ้าของไข้ในองค์กร รวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการพยาบาลเจ้าของไข้ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ความชัดเจนของคำถาม (clarity) ความเหมาะสมของคำถาม (appropriateness) และความเหมาะสมของการจัดลำดับคำถาม (sequence the questions) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปใช้ การรวบรวมข้อมูลเริ่มจากการสนทนากลุ่มพยาบาลจนครบทั้ง 3 กลุ่มหลังจากนั้นจึงสัมภาษณ์หัวหน้าหอผู้ป่วย และศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลเจ้าของไข้ใน และนำมาประกอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการ

สนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูลให้ครบตามกรอบแนวคิดและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามกรอบแนวคิด

ผลการศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มพยาบาล และการสัมภาษณ์หัวหน้าหอผู้ป่วยของผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพยาบาลเจ้าของไข้ หอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาล มหาราชนครเชียงใหม่ ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลในหอผู้ป่วยผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 ได้แก่ พยาบาลในหอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ทั้งหมด เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 50 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 85.71 และปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเป็นระยะเวลา 6-10 ปี และ มากกว่า 15 ปีขึ้นไปจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 35.71

2. สถานการณ์การพยาบาลเจ้าของไข้ในหอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ตามกรอบแนวคิดการพยาบาลเจ้าของไข้ของ มาแรม และคณะ (Marram et al., 1974) สรุปได้ดังนี้ 1) การจัดองค์กรในการพยาบาลเจ้าของไข้ ได้แก่ การมีหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและมีการกระจายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพยาบาลเจ้าของไข้ให้กับหัวหน้าเวรและมีการกระจายอำนาจหน้าที่ในการพยาบาลผู้ป่วยตามลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชาในหน่วยงาน พยาบาลเจ้าของไข้เป็นผู้ประสานการดูแลผู้ป่วยกับทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องผ่านการสื่อสารทางวาจา ได้แก่ การรายงานอาการ การให้ข้อมูลต่างๆของผู้ป่วยและการปรึกษาในการดูแลรักษา และการสื่อสารผ่านทางเอกสาร ได้แก่ บันทึกทางการพยาบาล ป้ายชื่อพยาบาลเจ้าของไข้ 2) การจัดตารางปฏิบัติงาน หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้จัดตารางปฏิบัติงาน โดยจัดให้พยาบาลได้ขึ้นปฏิบัติงาน เพื่อให้พยาบาลเจ้าของไข้มีโอกาสได้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดอัตรากำลังในแต่ละเวรที่เหมาะสม 3) การมอบหมายงาน มีการมอบหมายโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหัวหน้าเวรโดยเขียนไว้ในสมุดมอบหมายงานประจำวันของหอผู้ป่วย และมีการพยายามมอบหมายงานให้พยาบาลเจ้าของไข้ได้ดูแลผู้ป่วยของตนเองทุกครั้งที่ขึ้นปฏิบัติงาน การมอบหมายงานจะไม่มีมอบหมายพยาบาลผู้ช่วยดูแลแต่จะมีการมอบหมายผู้ช่วยพยาบาลสำหรับช่วยในการพยาบาลในแต่ละเวร 4) การจัดการในเวรเพื่อความต่อเนื่องในการดูแลผู้ป่วย พยาบาลเจ้าของไข้จะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลผู้ป่วยและประเมินปัญหาแบบองค์รวมตั้งแต่รับผู้ป่วยใหม่ และให้การดูแลผู้ป่วยตามแผนการพยาบาลที่วางไว้ และปรับเปลี่ยนแผนการพยาบาลให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย การส่งต่อข้อมูลระหว่างเวร พยาบาลเจ้าของไข้มีการเตรียมพร้อมข้อมูลในการส่งเวรและต้องตรวจเยี่ยมผู้ป่วยก่อนรับเวร และ

พยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยก่อนจำหน่ายหรือย้ายออกจากหอผู้ป่วย จะเป็นผู้ให้คำแนะนำและบันทึกแผนการจำหน่าย 5) การคัดเลือกผู้ป่วย หัวหน้าหอผู้ป่วยหรือหัวหน้าเวรจะเป็นผู้ที่คัดเลือกและมอบหมายผู้ป่วยให้กับพยาบาลเจ้าของไข้ โดยให้พยาบาลทุกคนได้มีโอกาสเป็นพยาบาลเจ้าของไข้ ซึ่งพิจารณาตามลำดับในบันทึกการมอบหมายพยาบาลเจ้าของไข้ ไม่ได้พิจารณาตามความสามารถของพยาบาล 6) ลักษณะเฉพาะของการพยาบาลเจ้าของไข้ในองค์กร หอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 มีการประชุมปรึกษาในการพยาบาลเจ้าของไข้ ได้แก่ การประชุมปรึกษากับครอบครัวผู้ป่วย ซึ่งจะมีอาจารย์แพทย์เป็นผู้นำในการประชุมปรึกษากับครอบครัวผู้ป่วยเพื่อแจ้งอาการ หรือวางแผนร่วมกันในการรักษาผู้ป่วยที่เข้าสู่ระยะสุดท้าย และมีการประชุมปรึกษาเพื่อการทบทวนกระบวนการขณะดูแลผู้ป่วยร่วมกับแพทย์และทีมสหสาขา

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพยาบาลเจ้าของไข้ หอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดองค์กร คือการไม่มีรูปแบบการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกันระหว่างแพทย์กับพยาบาลเจ้าของไข้ จึงมีข้อเสนอแนะให้กำหนดรูปแบบการตรวจเยี่ยมร่วมกันไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือคู่มือในการพยาบาลเจ้าของไข้ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการมอบหมายงานพบว่า ไม่สามารถมอบหมายงานให้พยาบาลเจ้าของไข้ได้ดูแลผู้ป่วยที่ตนเองเป็นเจ้าของไข้ได้ทุกครั้งที่ยื่นปฏิบัติงาน และปัญหาที่พยาบาลเจ้าของไข้เกิดความเครียด จากการที่ได้ดูแลผู้ป่วยหนักเป็นเวลานาน มีข้อเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนแนวทางการมอบหมายงานมาเพื่อให้พยาบาลเจ้าของไข้ดูแลผู้ป่วยของตนทุกครั้งที่ยื่นปฏิบัติงาน และจัดให้มีที่ปรึกษาสำหรับพยาบาลเจ้าของไข้ เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือเมื่อพยาบาลเจ้าของไข้เกิดความเครียดโดยการมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยอื่นบ้าง หรือมอบหมายพยาบาลเจ้าของไข้其他人ช่วยสลับในการดูแลผู้ป่วย 3) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการในเวรเพื่อความต่อเนื่องในการดูแลผู้ป่วย พบว่า การบันทึกเวชระเบียนไม่สมบูรณ์ พยาบาลเจ้าของไข้ขาดการวางแผนการจำหน่าย และบทบาทของพยาบาลเจ้าของไข้ไม่ชัดเจน รวมทั้งบันทึกแผนการจำหน่ายไม่เหมาะสมกับหอผู้ป่วยหนัก จึงมีข้อเสนอแนะให้กำหนดบทบาท หน้าที่ของพยาบาลเจ้าของไข้ให้ชัดเจน รวมทั้งเรื่องของการบันทึกเวชระเบียนและการวางแผนการจำหน่าย โดยจัดทำเป็นคู่มือในการพยาบาลเจ้าของไข้ และปรับปรุงแบบบันทึกแผนการจำหน่ายให้เหมาะสมกับหอผู้ป่วยหนัก 4) ปัญหาและอุปสรรคในการคัดเลือกผู้ป่วย พบว่า การมอบหมายพยาบาลเจ้าของไข้ไม่เป็นไปตามข้อตกลง ซึ่งทำให้พยาบาลที่เป็นเจ้าของไข้ผู้ป่วยหลายรายติดต่อกัน เกิดความเครียดและเหนื่อยล้า การคัดเลือกผู้ป่วยหรือมอบหมายผู้ป่วยให้พยาบาลเจ้าของไข้ไม่ได้พิจารณาตามความสามารถของพยาบาล และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือต้องมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยและเกณฑ์การมอบหมายพยาบาลเจ้าของไข้ให้ชัดเจน และนำปัญหาและอุปสรรคที่พบมาประกอบในการจัดทำเกณฑ์การคัดเลือกและมอบหมายผู้ป่วยให้พยาบาลเจ้าของไข้ 5) ปัญหา อุปสรรคที่พยาบาลเจ้าของไข้ไม่มีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษากับครอบครัว และไม่มีการ

จัดการประชุมปรึกษาที่เป็นประโยชน์กับผู้ป่วยและตัวแทนของโรงพยาบาลเจ้าของไข้ มีข้อเสนอแนะให้ มีการกำหนดรูปแบบการประชุมปรึกษาที่เกี่ยวกับการพยาบาลเจ้าของไข้ ให้เหมาะสมกับหอผู้ป่วยและ กำหนดไว้ในคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการพยาบาลเจ้าของไข้ เพื่อประโยชน์กับผู้ป่วยและเป็นการ ส่งเสริมให้พยาบาลเจ้าของไข้มีส่วนร่วมและมีการพัฒนาตนเองจากการประชุมปรึกษา ส่วนการจัด ตารางปฏิบัติงานนั้นพบว่าไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลเจ้าของไข้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปัญหา อุปสรรคและพัฒนาการพยาบาลเจ้าของไข้ในหอผู้ป่วยหนักกุมารเวชกรรม 2 ให้มีประสิทธิภาพและ บรรลุเป้าหมายของการพยาบาลเจ้าของไข้ ดังนี้

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรจัดการอบรมให้ความรู้กับพยาบาลในหอผู้ป่วย รวมถึงจัดให้มีการ ฝึกฝนทักษะต่างๆที่จำเป็นในการพยาบาลเจ้าของไข้ เช่น ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหาและการ ตัดสินใจและภาวะผู้นำ และกำหนดให้มีการนิเทศให้กับพยาบาลใหม่ที่เข้ามาปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย
2. หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลผู้ปฏิบัติการควรมีการทบทวนและ ประเมินผลการพยาบาล เจ้าของไข้ในหอผู้ป่วย ได้แก่ ความพึงพอใจของพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของญาติใน การให้การดูแลผู้ป่วยจากพยาบาลเจ้าของไข้ และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนา การพยาบาลเจ้าของไข้ในหอผู้ป่วย เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีรูปแบบการบริการที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ในปัจจุบันของหอผู้ป่วย
3. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรจัดให้มีการประชุมบุคลากรทางการพยาบาลในหอผู้ป่วยเพื่อจัดทำ ข้อตกลงหรือแนวปฏิบัติในการพยาบาลเจ้าของไข้ โดยอาจนำข้อตกลงที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงหรือ จัดทำขึ้นใหม่ เพื่อใช้เป็นคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินการต่างๆในการพยาบาลเจ้าของไข้ เช่น การมอบหมายงานประจำวัน การมอบหมายผู้ป่วยให้พยาบาลเจ้าของไข้ การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกัน การจัดการประชุมปรึกษา รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของพยาบาลเจ้าของไข้ ได้แก่ การประสานงานการ ดูแล การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ป่วยการบันทึกทางการพยาบาล การให้สุขศึกษาและการวางแผนการจำหน่าย โดยข้อตกลงหรือแนวปฏิบัติต้องมาจากการประชุมระดมความคิดเห็นของบุคลากรพยาบาล เพื่อความ ร่วมมือในการปฏิบัติ
4. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรมีการสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกันกับแพทย์และพยาบาล เกี่ยวกับ ความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกับพยาบาลเจ้าของไข้ เพื่อให้แพทย์และ พยาบาลในหอผู้ป่วย ตระหนักถึงความสำคัญและมีความร่วมมือในการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกัน

5. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรส่งเสริมให้บุคลากรพยาบาลมีความตระหนักในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของพยาบาลเจ้าของไข้ และเห็นความสำคัญของการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง และพัฒนาการพยาบาลให้มีคุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงพัฒนาเกี่ยวกับการพยาบาลเจ้าของไข้ ได้แก่ การพัฒนาระบบการพยาบาลเจ้าของไข้

2. ควรศึกษาเชิงปริมาณในการวัดประสิทธิผลของการพยาบาลเจ้าของไข้หรือผลลัพธ์ทางการพยาบาล ทั้งต่อผู้ป่วยและญาติ ได้แก่ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมในการดูแล ความสามารถในการทำกิจกรรมของพยาบาล หรือผลลัพธ์ทางคลินิกที่เกิดกับผู้ป่วย และผลที่เกิดกับพยาบาลเจ้าของไข้ ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงาน การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved